

Előfizetési árak:

Helyben, vagy postán küldve:
 Egy évre 10 frt — kr.
 Félévre 5 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt 50 kr.
 Egy órára 1 frt — kr.
 Egyes szám 4 kr.

A lap szellemi részét illető minden közlemény a szerkesztőségbe (nagy-uj-utca, 1702. sz.) bérmentve küldendő.

Előfizethető helyben:

Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében, Szinay Gyula kiadó lakásán (kis-csapó-utca 383. sz.) és a szerkesztőségben.

DEBRECZEN

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr
 Nagyobb terjedelmű s többször
 hirdetések alku szerint jutányos
 áron vétetnek fel. Bélyegdíj min-
 den külön beiktatásért 30 kr.
 Hirdetést vagy reklámot magá-
 ban foglaló ujdonság sora 50 kr.
 Nyilttéri közlemények minden
 petit sora 50 kr.

Hirdetések fölvetetnek Szinay
 Gyulánál és a szerkesztőségben.
 Kéziratok vissza nem adatnak.

A fuldoklók . . .

A vízben fuldokló minden fűhöz-
 fához kapaszkodik, kétségbeesésében hoz-
 nyul minden eszközhöz, csak hogy meg-
 mentse féltett életét és ép bőrrel evicz-
 kélhessen a partra.

A Szapáry kormányának, s főleg tel-
 hetetlen fejének megingott az alapja. —
 Elődje, Tisza Kálmán, ha nem is volt
 nála jobb egy cseppet sem, de legalább
 nagyobb taktikus volt és így választások
 előtt nagyobb raffineriával tudta magá-
 hoz lánczolni a választók ezreinek érdek-
 hálózatát. Szapáry még ehhez is ép olyan
 gyámoltalan, mint a milyen gyámoltalan
 egyáltalában az ő kormányzása, mely alatt
 a viszonyok oda fejlődtek, hogy a kabi-
 netnek legutolsó, legkevesebbet számító
 és egyuttal legszánandóbb alakja a mi-
 niszterelnök, a kinek normalis körülmé-
 nyek között a vezérszerepet kellene vi-
 selni a kabinetben.

Baross felfujta a mamekuk reklám,
 hogy megcsinálta a zónát.

Wekerle helyreállította a pénzügyi
 egyensúlyt és ezért zengenek hozsannát
 neki.

Csáky, Szilágyi szinte beszéltettek
 magukról.

De mit csinált Szapáry? Semmit.
 Azaz hogy ezt még sem lehet mondani.
 Bakokat lőtt quantum satis, s a hol a
 magyar nemzet ezredéves municipalis
 jogát akarták elrabolni, a hol a haza pol-
 gárainak vállaira új terheket kellett rakni,
 ott ő remekelt mindenütt.

Most azután, hogy a választások kö-
 zelednek s a népek alkalmá lesz itéle-
 tet mondani az ő gyámoltalansága fölött,
 érzi vesztét és mindenféle kopott szer-
 számhoz nyul, hogy hatalmának gyatra
 létét megmentse és tovább rágódhasson
 a haza testén.

Kétségbeesését fokozza az, hogy az
 ellenzék vezérférfiait mily lelkesen fogad-
 ják mindenfelé, mint készülnek mindenütt
 hatalma rozoga alapjának elsüllyesztésére.

Érzi Szapáry, hogy inog, hogy még
 a Szilágyi Dezső ékesszólása sem képes
 a nemzetet elvakítani, Cselhez folyamodik
 tehát, meg akarja lepni a világot azzal,
 hogy az országgyűlést időnek előtte fel-
 oszlatja és kieszközli az új választások
 elrendelését amugy sebtiben.

Azt hiszi, hogy ilykép nem marad
 ideje az ellenzéknek, mely oly kegyete-
 nül feni rája a fogát, a szervezkedésre,
 az ő mamekuk népségét pedig, a husos
 fazék vitézeit, kik az oda-dobott konzért
 állandó hivei, fölösleges is szervezni, azok
 leszavaznak amugy is a kormány jelölt-
 jeire, miképen a jámbor birkák.

Csak hogy mint minden eddigi ténye,
 ép oly gyámoltalan ez is. A nemzet nem
 alszik, tudja, hogy mennyit nyirbált el
 jogaiból az elmúlt öt év alatt a mame-
 luk sereg, tudja, hogy jövőjét, sorsát nem
 teheti le újabb öt évre, egy oly éhjel-
 tetlen, testestől, lelkestől osztrák, jogát,
 alkotmányát védeni nem képes báb kezébe,
 mint minő gr. Szapáry Gyula.

Tudja jól és e szerint fog cselekedni,

akár feloszlatja az országgyűlést idő előtt
 akár nem.

Mert a magyar nép nem oly gyá-
 moltalan, mint a minő miniszterelnöke:
 Szapáry Gyula gróf.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése december 16-án.

A néptanítók nyugdíjáról szóló törvény-
 javaslatot tárgyalta tegnap a képviselőház és
 befejezte az általános vitát; a részletek tárgya-
 lása mára maradt.

Az általános vitában, a törvényjavaslat
 hiányait nemcsak ellenzék, hanem a kormány-
 párti képviselők is kiemelték. Földváry
 Elemér különösen több ily hiányra mutatott
 rá, nemkülönben Dániel Márton is. A törvény-
 javaslatot Sponer Andor előadó vezette be.
 Az ellenzék részéről többen szólaltak fel. Gróf
 Apponyi Albert egész pártja nevében szólott és
 határozottan s, kra szállt a mellett, hogy a ta-
 nitók teljes nyugdíja rövidebb idő előtt kez-
 dődjék, mint azt a törvényjavaslat kontemp-
 tálja; és hogy az 1870. év előtti szolgálati
 évek is úgy számíttassanak be, mint az az
 után következők. Apponyi határozati javas-
 latában gyakorlati utat jelölt meg arra, hogy
 miként lehessen a javaslatnak előnyeit miha-
 marabb realizálni, s hiányait minél gyorsabban
 orvosolni. Az ellenzék részéről igen figyelemre
 méltó beszédeket tartottak: Kovács Albert,
 Kiss Albert, báró Kaas Ivor, Szederkényi
 Nándor.

Gróf Csáky Albin közoktatási miniszter
 három ízben szólalt fel, de nemcsak hogy nem
 fogadta el Apponyi határozati javaslatát, de
 még reményt sem nyújtott, hogy a javaslat
 hiányai és igazságtalanságai 10 év lefolyása
 előtt orvosolhatók lesznek. Az ülés végén in-
 terpellációk következtek.

A DEBRECZEN TÁRCZÁJA.

DALOK.

I.

Ide is elkísérsz . . .

Ide is elkísérsz: az isten-házába,
 Itt is látom képedet.
 Imádkoznom kéne, s Isten színe elé
 Nélküled nem léphetek.
 A mely ajkamon két — a fohászt szemedből
 Olvasom s úgy mondja szám;
 Imádság Istene fűm a magas égben
 Szavát meg se hallja tán . . .
 — Nem! . . . igaz imádság annál tisztább helyen
 Nem fakadhat, mint ott:
 Hisz' imádkozni is a te szemed, lelked
 Jósága tanított.

II.

He látod alkonyon . . .

Ha látod alkonyon csillagunk',
 A legfénylőbbet a nagy égen:
 Gondolsz-e rám, ott van-e nevem
 Elröppent sohajod lelkében? . . .

Azt a csillagot, nézem én is . . .
 A mit én akkor érezek,
 Kibeszélhetném-e valaha
 Egy életen is át neked? . . .

III.

Hallgatom a habok beszédét . . .

Hallgatom a habok beszédét,
 Amint csevegnek ott a mélyen,
 Mikor egymást ölelve százan
 Fűrödnek a folyó vizében.

Bujósdit játszva úgy nevetnek
 A pajkosok mind a szemembe,
 Mintha nekem mulatni vélők
 Kedvem volna, kedvem lehetne . . .

Ita azt akarjátok legyen meg;
 De csak ez egy feltételen:
 Tanuljatok meg egy nevet,
 Melyet ajkam sohajt, rebeg . . .
 S azt csevegtétek szüntelen.

— Nagyvárad. —

Tóth József.

ONUCZ.

— Román történet. —

Onucz messze de messziről jött, boes-
 kora feltörte már a lábát és haja összetapadt
 az izzadság miatt, pedig tél volt. Czondrája
 fölött nagy tarisznya lógott és hónalja alatt
 akkora kenyér, mint egy kisebb fajta szekér-
 kerék. Lapos, erősen kiszült, piros kenyér, édes
 mállélesztel keverve, csak az ő felesége tud
 ilyet sütni. A tarisznyában szalonna egész ha-
 lommal, szilvaizes béles, alma tepertős pogácsa,
 egy kendő Iliánától, benne sok minden apró-
 ság. Iliána az Onucz fiának a mátkája, az Onucz
 fia katona itt a városban. Őt látni jött be
 Onucz.

Katona itt ebben a szép városban, a mi-
 nőt Onucz még soha álmában sem látott. Mi-
 lyen óriási nagy templomok, paloták, csupa
 festés minden ház és a hol a lovak az utcán
 járnak is szebb a kövezet, mint az ő házuk
 földje. És milyen nagyok ezek az utcák. Mi-
 lyen parasztnak, kicsinynek és gyámoltalannak
 érzi magát rajtuk Onucz. Milyen félenken tipeg,
 pedig bizony isten! világ életében nem vétett
 egy szóval is senkinek.

Eleinte az utca közepén jött. De a hui

A zsinatról. Egyetlenegy paragrafus, a huszonnyolczadik fölött folyt a vita kedden délelőtt az egész gyűlés alatt. Ez a szakasz a presbyteriumokról szól s számos pontozatból áll, melyek közül a tizenegyedik pont ellen volt a zsinati képviselőknek legtöbb aggodalma. Ebben a pontban van ugyanis kimondva az egyházközségek szavazata számának a lélekszám arányában való megállapítása. A szakasz védelmezői azt az álláspontot foglalták el, hogy több tagból álló egyházközséget több szavazat illet meg, az ellenzék pedig a zsinatpresbyteri rendszert védelmezvén, azon az alapon harczol a szakasz ellen, hogy a kisebb egyházak tagjainak az egyházi adója sokkal magasabb, mint a nagyobb egyházak tagjáié, és így a kisebb egyházak nagyobb terhet viselő tagjaival szemben nagy méltatlanság volna — az egyetemes kérdések eldöntése terén a nagyobb egyházak kevesebb terhet viselő tagjait több joggal ruházni fel. A vita délután két óráig tartott, a nélkül, hogy a bejelentett szónokok sora kimerült volna.

BELFÖLD.

Az orosz nyelv a katonaságnál. A magyar honvédelmi miniszter köriratot intézett a horvát-szlavonországi népfelkelő-parancsnokságokhoz, melyben felhívja azokat, hogy jelentsék be mindama népfelkelőket, a kik oroszul beszélnek.

KÜLFÖLD.

Románia kölcsönt keres. Román államferiu látogatja ez időszerint az európai pénzügyi piacokat, száz milliós kölcsön ügyében, melyből 60 millió a hadsereg teljes felszerelésére és erősítésekre, 40 millió pedig közgazdasági czelokra fordítatnék.

Merénylet a csár ellen. Egy Pétervárról kerülő uton érkezett magánlevel szerint legközelebb megint fődöztek föl oly összeesküvést, mely egyenesen a csár clete ellen irányult. Az udvari köröknek sikerült annyira eltitkolni az összeesküvés részleteit, hogy csupán annyit tudott meg a nyilvánosság felőle, hogy több gárdatisztet is elfogtak részesség miatt.

A politikai halott. Szófiában kinos feltűnést keltett, hogy Hartenau gróf a szobranjettől megállapított évi fizetést nem akarja elfogadni, és hogy azt hiszi, hogy az ellenzék Ferdinánd fejedelemmel szemben használja fel az ő nevét. Ha a nyilatkozat valóban ily alakban tétetett, csak azt bizonyítja, hogy Hartenau gróf Bulgária helyzetét, nemkülönben a szobranje és a fejedelem szándékát félreértette. Hartenau gróft Bulgáriában még mindig tisztelik, de az ellenzék is politikailag halottnak tartja őt.

tók miatt folytonosan szaladgálni kellett jobbra-balra. Egy-kettő már szinte letiporta. Lassanként megtanulta, hogy a szekérut szélén járjon és lassanként felbátorodott annyira, hogy egyet-mást megbamuljon. Nézte az óriási házakat. Egynek egynek az ablaka van akkora, mint az ő kunyhójuknak az egész fala. Aztán meg nem szalmával, sem cseréppel vannak fedve, hanem valami különös négyszögletű kővel, a mit ő nem ismer. Nem ismeri azokat a nagy színes papirosokat, képeket sem, melyekkel tele van ragasztva némely helyen a fal. Némelyből letépve csüng alá egy darab. Hogy lehet valaki olyan kegyetlen, hogy azokat a képeket letépje? De miféle nagy urak is azok, a kik képeket ragasztatnak az utcára?

Az utca olyan kimondhatatlan szép. Tőle két lépésnyire még simább, egészen fényes kővön járnak nagy-nagy urak, mintha mindenik egy-egy főszolgabíró lenne. Talán még — uram megbocsá! annál is nagyobb ur. És minő pompás asszonyságok! Ha Onucz nem tudná, hogy csupán egy király-asszony van, azt hinné, hogy ezek a nagyméltóságú tündériesen öltözött gyönyörű hölgyek valamennyien király-asszonyok.

És Onucz eleintén folytonosan nagyokat

„Ismeri a mythológiát!”

— Karczolat. —

Sokan vannak az »erősebb nem« tagjai közül, különösen a »jó falusi nagybácsi«, kik a lánykakat, mert oly sok mindent összevissza tanulnak a »növeldekből«, szeretik minden adandó alkalommal kigunyolni.

— Mert hát édes lelkem, mondja a jó falusi nagybácsi, hát szép — szép, hogy megtudod határozni a víznek vegyi jelét, s ismered melyik római pápát hívták »Róma atyjának«, és hogy még a »sinus«, meg »cossinus« rejtélyeiről is vannak fogalmaid, avagy a deli Akteon regényes történetéről is van tudomásod; sőt, hogy a Pythagorás tantétele sem kerülte el figyelmedet, no meg a »Kreutzer szonátáját« is eltudod játszani azon a — legyünk kifejezéseinkben enyhék — no mondjuk, azon a sokat kinzott, szegény zongorán!

— Mondom — beszél tovább a jó öreg falusi nagybácsi, persze — süket füleknek, mert a kis leánynak — természetesen — azon a deli jogász gyereken jár az esze most is, a kivel a multkor az utca sarkon oly hosszú ideig tárgyalt, de nem a szakácskönyv titkairól, hanem — — — de legyen elég, hagyjuk a nagybácsit tárgyalni. — Mondom szép — szép a te tudásod, de azért a főző kanalat, no meg a mángorló fát és a többi — házias — női fegyvereket sem kellene elhanyagolnod.

— Hiszen édes nagybácsi, susogja szemérmesen a bájos kicsike, hisz én még főzni is tudok — már!

— Hát aztán mit édes szólgám? kérdi a kíváncsi nagybácsi.

— Csi-pe-ge-tett le-ve-est! — rebegi csókolni való naivsággal a kurta ruhás anyalka.

— Tehát csi-pe-ge-tett le-ve-est? . . . mondja gunyosan a falusi nagybácsi. Igen szép hugám, hanem —

— Mit hanem? szól közbe élesen a lányka mamája, ki eddig hallgatva kötögetett az ősi nagy karosszékben. Mit hanem? ismétli kérdését pergő nyelvel a jó mama. Furesák vagytok ti falusi emberek! Azt szeretnétek, hogy a »nők« ne tudjanak semmit sem! —

— Óh! Óh! susogja bajusza alatt a nagybácsi.

— Hanem legyenek oly tudatlanok, mint a ti — libáitok! . . .

— Áh! á! á! — hangzik el a gunyoros refrain a hozontos bajusztól árnyalt ajakról.

— Semmi óh, óh, semmi á, á, á! — folytatá tüzesen a mama, kit sért a bácsi gunyos arca, ismerlek titeket! Irigyek vagytok, mint minden — férfi! Elakarjátok nyomni a szegény nőket (honleányias méla borongással), akik, kitartóbbak lévén nálatok a munkában (?) többet tudnak, mint ti jó magatok!

— Hisz ép ez a baj! bátorodik megkoczkáztatni a bácsi.

— Mit, te még bajnak nevezed azt, hogy a mi leányaink oly sokat tudnak, hogy ismerik még a víz vegyi jelét is, sőt hogy még a Pythagorás tantételén kívül a történelemben is jártasok —

— Kérlek, — szól közbe metsző hangon a bácsi, — ne feledkezz meg a »mythológiáról« sem.

— Mint értelmezzem ezt? Gunyból mondtad talán? Igen, igen! Büszkén mondhatom, hogy az én leányom még te nálad is jobban ismeri a »mythológiát!« . . .

— Hiába rázod a fejedet, mert az ugyan! Nem hiszed? — Pédát mondok reá!

— Még azt is? — rebegi a nagybácsi. No de halljuk . . .

— Hát igen a multkor, — kezdi a mama, — talán tegnap este a kis Miczikével, — formás leánykáját hívják így — kísértáltunk. A főutca fényes kirakatait bámulva haladtunk csendesen a »nagy templom« felől a »Fehér ló« szálloda felé. Miczi minden boltba beakart menni, apropos vehetnél is neki valami karácsonyi ajándékot, de én nem voltam vele egyakaraton, így tehát csak ballagtunk tovább. — — —

— Tarkán csillogó, színes »lampionok«-tól bevilágított üzlet »fényes kirakata« előtt álltunk meg egyszer. Szébbnél-szebb üveg és porcellán-tárgyak voltak benne kiállítva. No már ezt csak megnézzük, mondám a leányomnak. Hát ha nézhetnénk ki valami csinos »do-

em-el a zsiros kalapján. Mert hisz az uraknak és asszonyságoknak köszönni muszáj. Később elfárad a karja, a gyöngé vén karja. És azt gondolja, hogy leveszi a kalapját, a kezébe fogja és úgy megy fődötlen fővel, mintha templomban volna. Ugy is tesz. Néhány pillanat múlva azonban eszébe jut, hogy csak azok szoktak, az ő vallásából valók, fedetlen fővel járni az utcán, kiknek tegnap vagy ma közeli rokonjuk halt meg. Megborzad a gondolatra és fehér haju fejére vissza-teszi a kalapot.

Majd sietni kezd. Hisz tulajdonképpen ő nem azért jött, hogy itt bámulja a világ szépségeit, hanem Gavrilát, a katona fiát akarja látni s átadni neki az elemőzsiát, a mit az anyja meg a mátkája küld. Büszke nagy pakjára. A ki látja, annak mindenkinek tudnia kell, hogy ezt a csomót milyen messziről három napi járó földről hozza s utja alatt alig pihent néhány órát.

Egy bolt-kirakat nagy üvegén meg látja az alakját. Nagyon csudálkozik. Nini! Hát ott is visz valaki elemőzsiát a katona fiának. Az is vén ember és mégis, hogy siet. Hát ő majd jobban siet, hogy előbb oda érkezék.

Mert szegény Gavrilla bizonyosan nagyon megőrül, ha látja. Szegény Gavrilla több mint

egy éve van itt s azóta nem hallottak róla semmit. Kár is volt bevenni katonának. Hisz gyenge fiu volt az nagyon. Ők kényezteték, meg mátkája Iliána. Egy félév múlva lett volna az esküvő s egyszerre csak jött a hír, hogy be fogják sorozni. Onucz fűhöz-fához szaladt tanácsért. A szomszéd faluban lakó jegyző ur mondta is, hogy meg lehetne menteni a katona élettől, minthogy egyetlen fia az öreg szülőknek. De a megmentéshez folyamodás kell, az írásra stempli kell s a jegyző nem csinálhatja husz forinton alól. Onuczéknak ennyi pénzük egy félév alatt nem gyűlt össze, az írást nem csinálhatták meg és Gavrilát elvitték.

Gavrilát elvitték, ők meg egyedül maradtak otthon a csendes szalmás házban és a tűzhely mellett télen, a mezőn nyáron, őszön kukoricza hántáskor, meg tavaszon kapáláskor, mind csak Gavriláról beszélgettek, reá gondoltak és felőle álmodtak.

Főleg sokat álmodtak és különösöket. Az anyjuk egyszer látta, hogy csatába indult egy sereg katona. Poros ruhájú sáppadt legények. Szekereken ágyukat vittek előttük, ők maguk mázsányi terhet hordtak a vállukon. Mikor a csapat a házuk előtt elvonult, egy legény kiállott közülök és megcsókolta a kapufélfát. —

hány-tartót, mert tudod, avval akarom az »öregemet« meglepni — karácsonykor.

— De Miczikém ne szaladj hát, szólok oda a lányomnak, ki csak megállás nélkül futni akar tovább, s ruhámat rángatva, siró hangon egyre csak arra kért:

— De mama gyere! Menjünk már!

— Hát miért te?

— Talán bizony nem látnád azt a csunya szoborfigurát a kirakatban — ott? kérdi tőlem. Oda nézek! Uram fia! Hát, hát — egy, no majd megmondom micsoda — de már csak kimondom, ha a nyelvem hegyén van, hát — egy női szoboralak, de még a boldog paradicsomi kor ideális »costumé«-ben!...

Szemtelen, mondtam ugyan, de mivel, hogy már egyszer ott voltam, biz jól megnéztem én is. Valóban formás hölgyecske! Valyon melyik istennőt ábrázolhatja? — kérdeztem én felhalkan, önmagamtól.

— Talán Psyché? jegyezte meg az én kedves kis leányom. Reá nézek, kérdelem tőle, hát honnét tudod te azt lelkem?

— Honnét? Hát elfelejtetted volna már mama, hogy én — »mythológiát« is tanultam?

— Akkor bizonyára rosszul emlékezel leánykám, oktattam én, mert ez a — a la Évieze öltözött — hölgy csakis a — szemérmesség istennője lehet!

— Honnan gondolod azt jó mamám? — kérdezte Miczim kíváncsian.

— Bohó, hát nem látod, hogy kezeivel mily szegénylősen takarja el a — szeméit?!... válaszoltam én.

Azonban mégis Miczinek volt igaza, mert Gyula is, az a fiatal író, a ki ekkora hozzánk érkezett, s a kinek pedig ismernie kell a »mythológiát«. Miczinek adott igazat. A gypsy alak, csakugyan »Psyche«-t ábrázolta! — Tehát, mint ebből is láthatod hiába mosolyogsz oly gunyosan, nem hiába tanulta az én Miczim a — »mythológiát«, mert ő jól ismeri azt, már hogy a — »mythológiát« értem! fejezte be mondókáját a beszédes mama.

A jó falusi nagybácsi azonban nem szólt semmit, hanem szánó mosollyal ajakán hallgatott.

— Hogy vajjon — e szánó mosoly kit illethetett? — Azt a kedves, kis »16 esztendőse« ártatlanságot-e, ki már is oly jól ismeri a — »mythológiát«, vagy pedig mást? A »más« alatt — például — azt a kereskedőt is érthetjük, ki ily szoborképet állított ki kirakatába? Azt én nem tudnám megmondani, a falusi nagybácsi talán igen, de az meg nagy bölcsen — hallgat!

Don Mauritius

Különfélék.

Az olasz high life. A római arisztokrácia sajnos hanyatlásáról elegikus képet fest egy római levél. — A szegénység rozsdája megfogta a legfényesebb ősi czimereket s a világtörténelmi nevezetességű neveket, ha egyszer váltó, vagy kötlevel alá kerültek, nem kiméli meg a végrehajtó. Bájos delnök, kiknek lábcskáái az előtt sohasem taposták a járdák kövezetét, hanem mint büszke Istennők robogtak fogatukon az apostoli városban, az apostolok fogatán járnak le-fel, mint bármely földi halandó a corson, Pincion, vagy a Villa Corsini és Villa Borgheseben. — A fényes urnók ugy megsétáltatják gyermekeiket, mint akármely polgári nő. Ez a jelenet azonban újabb báj köleszőz nékik, a mit kiérez a nép is, a mely részvétellel szemléli a bukott nagyságok hanyatló korát. A legbüszkébb családok vesztik koronájukat s alig néhány család, a Colonna, Odescalchi, Lacellotti, Alfieri, Dória családok s még néhányan állanak még büszkén, érintetlenül. A Borghesek palotája megismerkedett az árverelő dob pergésével s mikor a híres képtárból Rafaelnek »Borgia Czézár« képét 600,000 liráért eladták egy ismeretlen külföldi műbarátnak, ehhez való joguk erősen kétségbe vonatott. De az állam szemet hunyt, hiszen a szegény Borghesek e pénzzel — adósságokat fizettek!

A kaszárnya titka. Pétervár egyik kaszárnyájának a padlásán, melyet már hosszú idő óta alig használnak, egy teljesen levetkőztetett férfi holttestét találtak, a melyen külső erőszak nyomai látszóttak s a mely ugy látszik, már hosszú idő óta feküdt ottan. A hideg teljes épségben tartotta a tetemet, a melyben a Ritscher borkereskedő-czég egy segédjét — Consadtnak hívták — ismerték föl Consadt néhány hét előtt a postára nagy összeget tartalmazó levélért ment el s aztán

eltűnt. Ugy látszik, hogy katonák gyilkolták meg. A kaszárnya közvetlenül a postaépület mellett fekszik. A pétervári rendőrség nagy erélyvel folytatja a nyomozást.

Kedves kis játék. Egy párisi játék-kereskedő most küldi szét ujévi katalógusát. A sok mindenféle játék között a következő is előfordul: 347. czikk. Vasuti szerencsétlenségek, alagutakkal, összeütközésekkel, — kisiklásokkal. Áldozatok, mindenféle helyzetben, a legnagyobb választékban kaphatók.

A sárga halál. Santosban irtózatossá módon pusztít a sárgaláz. — Az emberek százával pusztulnak s az utcákon minduntalan halottas menettel találkozik az ember. Különösen a hajósok közt szedi áldozatait nagy mértékben ez a betegség. A kikötőben nem egy hajó van, a melyen nincsen legénység.

Ujdonságok.

* Az országos függetlenségi és 48-as párt kedden este hat órakor Irányi Daniel elnöklété alatt értekezletet tartott, melyen a néptanítók nyugdíjazásáról szóló törvényjavaslatot áttatánosságban elfogadta s annak a párt nevében a házban leendő képviselével Kiss Albert párttagot bizta meg. A részleteknél teendő és az értekezleten elfogadott módosítások előterjesztésével Kiss Albert, Illyés Bálint és Madarász József párttagokat és Irányi Dániel pártelnököket bizta meg.

* A megfiatalodott Kossuth. Helfy Ignác orsz. képviselő, a ki tegnapelőtt este érkezett vissza Turinból, nagyon örvendetes hírt hozott onnan. Azt, hogy Kossuth igen jól érzi magát és olyan, mintha tiz esztendővel megfiatalodott volna. Nagy hazánkfia két-három órai sétákat tesz és vaszorgalommal dolgozik, ugy, hogy iratainak negyedik kötetét talán már májusban megküldheti kiadójának kézírásban. Kossuth nővére, Ruttkayné asszony, szintén a legjobb egészségnek örvend.

* A köszönés reformja. Mióta a liegnitzi csata lezajlott, a világ szeme nem fordult oly feszült kíváncsisággal Liegnitz felé, mint most. A derék liegnitziak ugyanis a sok égető napi kérdés közül kiválasztották a köszönés reformjának a kérdését, hogy azt megoldják. Azt mondják, hogy kivált télen, a köszönés nagyon alkalmatlan valami. Ha leveszszük a kalapunkat, könnyen meghűthetjük a fejünket. Ebből azután sok baj származhatik: influenza, főfájás, agyvelőgyulladás, sőt, mint Liegnitzben sok példa bizonyítja, agylágyulás is. A liegnitziak ugyanis abban állapotottak meg

Gavrilla volt. Az édes anyja ki akart szaladni a kapuba, hogy megcsokolja a fiét, azonban nem birt mozdulni. Hát kiáltani akart bucsuszót, de a torka összeszorult. Csak sirt nehéz zokogással. Máskor Onucz almodott. Nagy parádékat látott, ezelőtt egy héttel. Trombitás banda vonult a gyönyörűséges város utcáin végig.

Tisztek sorakoztak a banda után. És fényes kocsin ült Gavrilla, méltóságosan, komolyan. Utána a másik csapat következett. — A trombitákon a legszebb nótákat fújtak. S mindez a Gavrilla tiszteletére történt, aki azonban csodálatosképen legkevésbé sem örvendett a parádénak.

Onucz népesebb utcába érkezik. De hol keresse a fiát itt e tenger nép között? Katonát eleget lát, azonban egyikben sem ismert reá Cavrillára. Az ő fiának hosszú szőke haja van, ritkás bajsa, a termete szikár. Ezek pedig valamennyien rövid haju és nagy alkatu legények.

Már a déli idő elmúlt. Onucz bár nem láthatja a magas házak miatt az eget ugy egész nagyságában, mint otthon, de azt látja, hogy túlhaladta rég delelő állomását. Még megérheti, hogy itt esteledik el a végtelen utcákon a nélkül, hogy a fiát megtalálhatná. Vég-

re felénken, de megkérdi egy katonától, hogy hol van az a ház, ahol a katonák laknak. A legény rövidesen magyarázta, hogy van olyan vagy hat.

A tulsó utcából kimenet balra fordulva és jobbra térve át egy sikátoron keresztül tágas utcára ér. Ha azon keresztül megy, jobb kéz felől térjen le az első sikátoron és ott lát egy hosszú deszkakerítést, a mellett van az egyik kaszárnya. Ilyen formán magyaráz még kettőt-hármat ugy, hogy Onucz, ha eddig nem, ebből bizony nem igazodik el.

Hát neki indul vaktában a tágas utcának. Mintha nógatná valami, hogy jó uton megy. Már nem nézi a bámulni valókat. Csak siet előre. Vén lábai bizony most sem érzik a fáradságot és vállalai a nehéz terüt. Sietve szemlélődik, hogy hol lásson több katonát együtt, a kik közül talán valamelyik ismeri Gavrillát és megmondja, hogy hol lakik.

Könnyedén megy. Már rászánja magát arra is, hogy sorra kérdez minden házat: nem itt lakik-e Gavrilla az, ő katona fia.

Egy-két nagyobb háznak az udvarára be is lép a nyitott kapukon át. Bemegy s csak akkor veszi észre, — hogy ott tulajdonképpen nincs is udvar. A kapu mögött is fedél van

deszkás padozat és jobbra-balra diszes ajtók. — Bocskorai nagy nyomokat hagynak a deszkázatos padlón. Mire észreveszi megjed. No, most ezért bajba kerül! Ki is huzódik menten, de csak nem állhatja meg, hogy a második házba be ne térjen ismét.

Végre egy helyütt egy nagy formájú oláh eseléd megmutatta a kaszárnyát. Csak egy széles utca választotta már el tőle.

Széles utca, melyben kocsik robogtak keresztül-kasul. A kocsisok néha kiáltottak, ha valaki a lovak közelében akart keresztül haladni az utcán.

Bátran siet, hisz a fiát látja nem sokára. Elérte a rengeteg házat. — A kapu alatt a »poszt«-tól egészen hangosan és félelem nélkül kérdi, hogy hol lakik:

— Gavrilla, a katona, az én fiam?

— Gavrilla, a katona, a te fiad? — kérdezi az őrtálló katona.

Igen, az én fiam. Látni akarom. Elemőzsiát hoztam neki az édes anyjától és üzenetet a mátkájától.

Az öreg szeme fénylik és arca sugárzik az izgatottságtól, hogy vigyék már a fiához. Az alkonyulatra bucsuzó nap gyöngye sugarai vonták be aranyos fátyollal az őrtálló bakát

hogy egy kis plébából készült kezét, ugynevezett »köszönő kezét« tesznek kalapjuk mellé s a ki köszönni akar valakinek, az a kezét egyszerűen a »köszönő kéz«-hez emeli. Egy ilyen »köszönő kéz«-nek husz fillér az ára.

* **A betegségek hónapjának** nevezhetnők el az idejű decembert. A ködös, lucskos időjárás kész terjesztője minden ragályos betegségnek s alig van ember, kit legalább nátha ne gyötörne. — De vannak ennél veszedelmesebb betegségek is. A gyermekek között a torok-fájás és difteritisz lépett föl aggasztó mérvben s már eddig is nem egy áldozata van e veszedelmes betegségeknek. A felnőtt emberek közt a Muszkaországból átláptált betegség, az influenza dul. Részvétellel értesülünk róla, hogy Kiss József, városunk buzgó tanfelügyelője, influenzában annyira megbetegedett, hogy kénytelen volt a helyben megkezdett iskola-látogatásokat felgyógyulásáig abban hagyni. A főiskolai tanuló közt is nagyobb számmal fordultak elő betegségi esetek, a minnek a következménye az lón, hogy a tanulók pár nappal előbb kapták ki a karácsonyi vakációját, mint különben kapták volna. A főiskolában elhelyezett elemi iskolák növendékeit már tegnap hazabocsátották, illetve kiadták nekik a karácsonyi szünetét. A főiskolai tanári kar tegnap d. u. gyűlést tartván, elhatározta, hogy az előadásokat ma beszűnteti s az ifuságot szétbocsátja. Ennek következtében az electiót (ünnepkövetség-választás) már ma megtartják. A gimnáziumi növendékek közül 60-an szenvedtek influenzában és torokfájásban. Az 55 bentlakó akadémiai hallgató közül 5 volt torok-fájós. Difteritisz 2 esetben fordult elő tanuló közt. Azon szoba, melynek lakói difteritiszben szenvedtek, bezáratták s lakói a főiskola költségét haza küldték. A főiskolai tanári kar tegnap este vette a polgármesternek azon átíratát, hogy az ifuságot bocsássa szét, de már ekkor a tanári kar — saját kezdeményezése folytán kimondta a szétbocsátásra vonatkozó határozatot.

* **A »betlehemesek« romlása.** Betlehem pásztorejaira rossz idők járnak, mert nem elég, hogy a sáros lucok beszenyeyzi bokáig érő fehér ingüket, hanem még a rendőrség is vesztükre tör, a hol találja, ott fogja el őket. Tegnap este is egész karaván »betlehemest« kísérték fel rendőreink a »központhoz«, pedig azok cseppet sem kíváncsiak oda. Majd ismét elbocsátották őket, de már ekkor a templom, a fényesen kivilágított templom, annyi álmatlan éjszaka munkája, és a benne legelésző juhocskák, pásztorok, szentek és kevésbé szent emberi alakocskák, mind visszamaradtak, a rendőrség elköszölte

és az öreg Onuczot, amint fedetlen fővel állott ott a kapu előtt.

— Szegény szegény ember — szölt aztán csendesen a baka, — te hiába jöttél. Gavrilla itt lakott, de már nincs közöttünk. Gyenge volt ő, nem katonának való se a szive se a teste. Gavrilla a minap meghalt.

Onucz a rettenetes hir hallatára egyszerre érezni kezdte, hogy milyen nehéz a batyu. Mintha az egész világ súlyosodnék vállaira.

Elterült a földön. Mellette a széles piros kenyér és a nagy tarisznya...

Bede Jób.

Az attól fűg.

Tehát hétfőn, uram. Tizenhárman leszünk ugyan az asztalnál, de azt hiszem, ez nem remíti meg.

— Az attól fűgg...

— Mitől fűgg?

— Hogy milyen lesz az ebéd?

azokat. A szegény »betlehemesek« pedig, kikre a sötét felhőktől, borus égről még a »betlehemi csillag« sem ragyogott le biztatólag, megszorodott szívvél lépegettek hazájok, de nem Betlehem, hanem az »ujsó« felé.

* **Egy a piacz legelénkebb helyén levő bolthelyiség kiadó.** Értekezhetni e lap kiadójánál.

* **Könyvárjegyzék.** A központi Antiquariumnak mai lapunkhoz mellékelt könyvjegyzékét ajánljuk t. olvasóink szives figyelmébe. Irodalmunk remekei, klasszikusai, ugy disz, valamint az olcsó kiadásokban, ifjusági iratok regények s mulattató olvasmányok, nemkülönbön történelmi, föld és utirajzok, jogi és politikai munkák és más hasznos művek dus választékát találja benne az olvasó, legnagyobb részben annyira olcsó árakon, hogy e nagy figyelemmel összeállított jegyzék tüzetes áttekintését a legsürgősebben ajánlhatjuk mindazoknak, a kik jó olvasmányt, valamint ajándékönyveket kívánnak a közeli karácsonyi ünnepek alkalmából, valamint téli olvasmányoknak.

Esküdtzéki tárgyalás*)

A »Südungarische Reform« sajtóperere Debreczen, december 14.

Ma ült össze a debreczeni esküdtzék, hogy ítéletet mondjon egy temesvári német nyelvű és szellemű újságnak, a »Südungarische Reform«-nak azon közleményei felett, a mikkal a tisztességes magyar sajtóban egészen ismeretlen, piszkolódó hangon támadta meg a magyar irányú és szellemű, bár német nyelven szerkesztett »Temesvári Zeitung« szerkesztőjét Barát Ármint.

Bármily magánjellegűeknek tűnjenek föl azok az inkriminált brutális förmedvények: az előzményekből tisztában volt már mindenki, hogy az esküdtzék elé most nem a megsértett magán híuság, vagy érzékenységgé jött panaszt emelni, hanem oltalmat kért a délvidéki tisztességes magyar elem, a magyar állam-eszme harcosainak egyike, a délvidéken graszszáló nemzetiségei izgatók tulkapásai ellen, melyek egyik leggyönyörűsebb hajtása a »Südungarische Reform«.

Mutatja ezt azon körülmény, hogy az egymással szemben álló felek alig ismerik egymást, társadalmilag soha nem is érintkeztek egymással s a polemia ott kezdődött köztük, midőn a vádlott Steiner hírlapíró ur egy temesvári nyilvános multság alkalmával kiverte a cigányokat, mivel az általa gyűlölt csárdást merték rázendíteni. A »Temesvári Zeitung« tisztességes, bár erélyes hangu megrovására, s később egy szerkesztői üzenetere egy gorombaságában utólrhetetlen piszkos förmedvény lón a felelet, melyben a »Temesvári Zeitung« szerkesztője mindennek elmondattott, csak becsületes embernek nem; s midőn erre Barát Ármint kijelentette, hogy sajtópert indít e gyalázó cikk írója ellen: újabb brutális gyalázkodás s valóságos nyelvöltögetés eredt meg az alacsony színvonalon álló »Südungarische Reform« hasábjain.

Ezért a két ocsmány cikkért kellett ma felelnie a debreczeni esküdtzék előtt Steiner Károly urnak, miután az aradi esküdtzéknek ez ügyben már meghozott verdiktje alaki szabálytalanságok miatt hatályon kívül helyezte s az új eljárás a debreczeni esküdtzékhez utasítottatott.

Altalános érdeklődést keltett az ügy városunkban annyival inkább, mert épen a napokban leplezték le a vádlott Steiner urat — és pedig első helyen maga a »Nemzet« — azért a merényletéért, hogy lapja mellékletén, a »Temesvári Familienblatt« czimnel Stuttgartban termelt német bolond-gombán királyunk arczképét ezen felirással mutatta be: »Kaiser von Österreich-Ungarn«.

Hogy az efajta »császári alattvaló« nevét nem nagy rokonszenv kíséretében emlegetik Debreczenben, ezzel bizonyára tisztában lehetett a jeles redacteur ur.

Egy szomorú esemény is közre játszott a

*) E tudósítás közlése a nyomdász-sztrájk miatt késött. Szerk.

tárgyalás kezdetébe: Jelenffy Kornél törvénytészi elnök ur egyetlen kis leányának elhunytá, a minnek következtében Ujhelyi András törvénytészi bíró ur vette át az elnöki tisztet.

A tárgyalás lefolyásáról tudósítónk a következőket írja:

A tárgyalás reggel 9 órakor vette kezdetét.

Elnök: Ujhelyi András. Szavazó bírák: Balogh Imre, Rottler Béla.

Az esküdtzék tagjai: Domokos Kálmán, Szücs Mihály, Torday Gábor, Tóth Lajos, Dávid Imre, Jobbágy János, Sass Béla, Gyarmati István, Szikszay Gyula, Beczner Frigyes, Beke László.

Póttagok: Kaszanyitzky Endre és Huttlész Kázmér.

Magánpanaszos Barát Ármint személyesen jelen van, képviselője Dr. Bakonyi Samu ügyvéd.

A vádlottak padján ül Steiner Károly temesvári hírlapíró mint I. r. vádlott, védője Dr. Ozory István jogtanár. (Megjelent a tárgyaláson Reiner Adolf II. r. vádlott is, védőjével Dr. Löw Tivadarral, azonban ellenében a panasz visszavonattott, s így visszavonultak.)

Jegyzők: Tatay Ferencz és Tóth Aurél. Hites tolmács: Dr. Popper Mór.

Elnök Ujhelyi András $\frac{1}{4}$ 10-kor kezdte meg a tárgyalást, mindenek előtt a tanuk tették le az esküt. Elnök ismertette a jelen esküdtzéki tárgyalás anyagát.

Vádlott ifj. Steiner Károly temesvári születésű, 37 éves, laptulajdonos, sajtó vétség miatt büntetve nem volt.

Figyelmeztette ezután az elnök a feleket, valamint a hallgatóságot az illedelmes magaviseletre.

Felolvastatik a vádlevél.

Dr. Ozory István védő és Dr. Bakonyi Samu magán panaszos képviselője közt tört ki erre egy kis vihar, Dr. Ozory ugyanis azt a kérelmet terjesztette elő, hogy olvastassék föl a m. kir. curia megsemmisítő határozata, a mit Dr. Bakonyi az eljárási szabályokra s gyakorlatra való hivatkozással ellenzett; mire Dr. Ozory kijelentette, hogy csak azért kívánta ezt, mert a Dr. Bakonyi lapja a curiai végzést hamisan magyarázta; a kérelemtől pedig elállott. Dr. Bakonyi rövid, de igen energikus hangu replikában utasította vissza azt az insinuatiót, mintha ő journalistikai foglalkozását egy másik — az ügyvédi — foglalkozása javára kizsákmányolni akarna.

E kis vihar után az inkriminált közlemények olvastattak fel egész terjedelmükben.

Elnök tudomásul hozza, hogy II. r. vádlott Reiner Adolf ellen panaszos a panaszt visszavonta.

Következett a bizonyítás.

Dr. Bakonyi magánvádló képviselője mindenekelőtt kijelenti, hogy fele a bizonyítást maga ellen teljesen megengedi.

Dr. Ozory ellenzi a magánvádló által felhívott tanuk kihallgatását, egyéb körülményekre, mint erkölcsi viseletére, a törvénytészi azonban elrendeli, miért védő semmiségi panaszt jelent.

Hosszas és ideges vita fejlődött ki e pontnál Dr. Bakonyi és Dr. Ozory közt s midőn utóbbinak megjegyezte az elnök:

— Az elnök tudni fogja, minő kérdéseket kell a tanukhoz intézni.

— Hát akkor tessék elmondani helyettem a védőbeszédet is, — vágta vissza az elnöknek Dr. Ozory — mire az elnök Dr. Ozory védőt rendre utasította.

Megkezdődött a tanuhallgatás.

Nagy László temesvári tanácsnok s helyettes polgármester. Magánvádlónak jó barátja, vádlottnak rokona, de ellenséges viszonyban vanvele. Barát Ármint bátor, lovagias embernek ismeri, látta őt nyilvános bálokban. Steiner-rel való ellenségeskedése onnan származik, hogy mikor a magyar színeszetet segélyezéséről volt szó Temesvár város közgyűlésén, ő — a tanu — meleg barátja volt a nemzeti színészetnek, míg vádlott azt

mondta, hogy a magyarszínészetre nem érdemes városi pénzt kiadobni. Magánvádoló és vádlott közt is politikai indok volt a viszálynak, amelyben Barát a magyar érdekek harczosa volt, míg Steiner ellenfele. A politikai küzdelem aztán — sajnos — vádlottá tette a magán ténnyel.

Mayer Károly Temesvármegye főjegyzője. Hogy Barát bátor ember, onnan tudja, mert kardpárbajt vívott, pedig nem is tudott banni a karddal. Correct, becsületes, embernek ismeri.

Báró Ambrózy Béla, országos képviselő. Barát Ármint 6—7 éve ismeri, lovagias, bátor tisztességes ember — ki vele együtt vál. tagja volt a vörös kereszt egyesület. bálbizottságának

Következnek a védelem tanúi.

Müller Gusztáv ny. p. ü. titkár, volt adófelügyelő.

Dr. Ozory védő arra kéri kihallgatni tanut, hogy mi véleményben van a felől, vajjon a »Temesvári Zeitung« szerkesztői üzenetében foglalt sértő kitételek vonatkoztak-e másra mint ifj. Steiner Károlyra. E kérdés feltételét a törvényszék nem engedte meg, miért Dr. Ozory semmiségi panaszt jelentett be. — A tanu semmi terhelőt nem vallott.

Kappusz Ferencz községi bíró, temesmegyei biz. tag. németül felel, mert nem tud magyarul. Ékes német nyelven bizonyítja, hogy Steiner »jó hazafi«. Igaz, hogy pénzt nem adott a színházra, de a lapjában pártfogolta. Igazolta, hogy Steiner a Józsefvárosi társaság elnöke s a Józsefváros — Temesvár legmagyarabb része választotta meg őt bizottsági tagul; legtöbb szavazatot ő kapott. Lapját nemzeti párti szellemben szerkeszti. Hosszan beszél aztán a tanu a park-bárról, melyre nem küldtek Barátnak meghívót, ifj. Steiner Károly tagja volt a park egyesületnek.

A parkbál is a józsef-városi elemek rendezték. — A bál bizottságnak tanu volt az elnöke, de nem tudja, miért nem hívták meg Barátot.

Reitter Ádám árvaszeki könyvvezető s honvéd-százados azt vallja, hogy Barát egy ízben panaszkodott előtte, hogy őt »tisztársai »kutya zsidó«-nak tekintik, pedig ő nem az.

Steinert jó hazafinak tartja, bár az apja német.

Vitkovszky Kornél német lapszerkesztő igazolja, hogy magán-panaszossal majd nem minden temesvári lapszerkesztőnek volt már polemiája. Steiner hazafias, ép úgy mint tanu. Tanu eredeti beszéd-modora állandó derűtségben tartotta a hallgatóságot.

Blaskovich Ferencz róm. cath. pap, tanár s lapszerkesztő; igazolja, hogy collegáival sok baja van. Vele is volt, a ki egy heti-lapot szerkeszt. Steiner hazafias. Tanu a »Bauern-Verein« titkára.

Aldor Imre tanár. Hazafias embernek ismerte Steinert abban az időben, mikor Temesvárt lakott.

Szőke Ferencz aradi keztűs. Valami 10 frtos kölcsön ügygyel hozakodik, elő; előadva, hogy Barát fiatalabb korában 10 frttal adósa maradt, melyet megadott.

Hitsch Károly ügyvéd-jelölt, a parkbál bizottsági tagja, igazolja, hogy Barát nem hívatott meg a park-bálra. Az előzárás megjelenésű bál-bizottsági tag urnak bő alkalma volt táncrendezői programját kifejteni; — hosszas fejtegetéséből azonban csak az tűnt ki, hogy Barátot személyes ellenszenvből s nem becsületbe vágó indokból nem hívták meg a park-bálra.

Ezzel a tanu-hallgatás véget ért s elnök az ülést 12 óra után délután 2 óráig fel-függesztette.

D. u. 2 órakor vette kezdetét az iratok felolvasása.

Dr. Ozory védő ügyvéd kéri az inkriminált közlemények megírására indokul szolgálta s a »Temesvári Zeitung«-ban megjelent közlemények felolvasását, a mit a magánvádoló képviselője sem ellenez.

Felolvastatta a védelem a »Südungarische Reform« egy unalmas és silány német vezércikkét, mely királyunk Temesvárra érkezése alkalmából zeng dythirambokat. Ezt a hitest tolmács magyarra is lefordította s kétszeri felolvasásban kellett végig szenvedni a hallgatóságnak, hogy arra a meggyőződésre vezéreltessék, miszerint Steiner ur, a vezércikk állítólagos szerzője, kitűnő hazafi. Egy véghetetlenül unalmas és lélek nélküli tárczát is végig kellett élvezni a türelmes esküdszéknek, mely Temesvárról szól s melyben egy mellékesen odavetett megjegyzést is koczkatat a tárcza-író (állítólag Benedek Elek), hogy t. i. a »Südungarische Reform« valóságos chauvinista magyar lap. — (Az egész cikkben ez volt az egyetlen jó viczcz.) És midőn ezekkel a szemit nem bizonyító unalmas dolgokkal elposványosodott a tárgyalás, akkor a védelem a magán-vádoló által felsorolt iratok felolvasását — az esküdték türelmére való figyelemből — ellenezte.

Idegés jelenetek folytak ezen felolvasások közben.

Dr. Ozory védőnek a magánvádoló teljes szabadságot engedett az általa felolvasatni kért iratok bemutatására nézve; minél fogva fel is olvastattak a védelem által kívánt összes iratok és becsatolt hírlapok, melyek egy-egy pontjában kedvező nyilatkozat foglaltak a vádlottra s lapja hazafias irányára. — A magánvádoló azonban lapja ellenzésre talált, midőn a vádlott hazafiatlanságát s a saját correct voltát fényesen igazoló hírlapokat s egyéb iratokat kérte felolvasatni. A törvényszék több ízben vonult vissza határozathozatal végett s a heveskedő Dr. Ozoryt — ki vagy 15 semmiségi panaszt jelentett be, — ismételtel rendre utasította.

Felolvasatott több elismerő levél, bál meghívó stb., melyek azt igazolják, hogy Barát Ármint kifogástalan, tisztességes uri ember. — Erről tanuskodik a temesvári polgármester által kiállított bizonyítvány is.

Elnök ez után a bizonyítási eljárást befejezettek jelentvén ki, félőrai szünet mulva megkezdődtek a **vád- és védőbeszéd**ek.

Dr. Bakonyi Samu, a magánvádoló képviselője azzal kezdi vádbeszédét, hogy soha sem volt még általa védett ügynek igazságától annyira áthatva, mint most. S aztán méltatlankodással említve föl a védelem azon eljárását, miszerint a magán panaszos engedékenységgel a bizonyítás terén visszaélt, áttért az inkriminált közlemények sértő kifejezéseire. — Sorra czáfolta azokat a tanuvallomásokból s beszerzett adatokból szerzett bizonyítékok alapján, melyek kétségtelenül igazolják, hogy Barát Ármint nem gyáva, sőt bátor, lovagias egyén, hogy soha sem tagadta el vallását, mert őt mindenki, mint zsidót ismerte és tisztelte; és hogy nincs kizárva a jó társaságokból, sőt legelőkelőbb állású uri emberek barátságával dicsekedhetik. Lapját, a »Temesvári Zeitung«-ot pedig oly hazafias szellemben szerkeszti, hogy dicserettel üdvözölte őt Horváth Boldizsár Lauka Gusztáv, Rákosi Jenő közéletünk és irodalmunk számos jelese.

Szemközt állítja vele Steinert, ki mást vádol gyávasággal, — holott Steiner volt az, a ki úgy a Barát, mint az Ambrózy Béla báró kihívását elfogadható indok nélkül visszautasította. Sok satyrával emlékezik meg a vádlott annyira bizonyított hazafiaságáról is: a magyar nyelv terjesztése körül szerzett érdemeiről, melyet annyira ápol, hogy sem ő maga nem tud magyarul, sem a József-városi magyar párt kiváló férfija Kaposz ur, a parkbál bizottság elnöke. Kérte a vádlott vétkeségét kimondani.

A másfél óránál tovább tartott vádbeszéd után Dr. Ozory István mondta el védőbeszédét. Nagy súlyt fektet azon bizonyítékokra, melyek a vádlott hazafiaságát igazolják. Barát évek óta üldözi, gunyolja vádlottat, a kit csak »bolond«-nak nevez.

Nagy László tanu vallomása nem vehető figyelembe, mert igaz ugyan, hogy ő városi tanácsnok, de idejét inkább a ferbli asztalnál, mint a hivatal szobájában tölti s nem annyira a színművészet, mint inkább a színész-nők...

Elnök figyelmezteti a védőt, hogy nincs joga a tanuk magán-életét bírálat alá venni.

Dr. Ozory bebizonyítva látja, hogy magánvádoló vallását eltagadta s hogy a parkbál nem kapott meghívót s azt mégis forcírozta, a mi gyalázatos dolog.

Elnök rendre utasítja védőt, hogy ne használjon ilyen súlyos és sértő kifejezést.

Dr. Ozory védőbeszéde további folyamán Barátot azzal vádolja, hogy az aradi esküdtéket legyalázta. Hogy egyik ellentanuját felakarta pofozni s több vádat hoz föl ellene, melyre bizonyítékul a hallgatósághoz fordul e kérdésel, hát hazudtam? — a mire persze, a hallgatóság nem felelhetett. Végül védő saját becsületszavára hivatkozik, hogy védenecze nem rossz hazafi s kérte felmentését.

Dr. Bakonyi Samu válaszában a vádlott hazafiatlanságára felhossa, lapjához a »Südungarische Reform«-hoz mellékelte, Stuttgartból importált német képes újságot, melyben a mi királyunkat csak mint osztrák-magyar császárt emlegetik. Steiner azt állította, hogy ezt a mellékletet beszüntette, ez azonban nem igaz, mert lapja mai számához is csatolta a mellékletet. Főlemliti továbbá, hogy Steiner lapja kigunyolta Besseney főszolgabíró azert, mert a magyar iskolában letépette a falról Janku arczképét, a ki a magyarokat százával gyilkoltatta le. Tiltakozott továbbá az ellen, hogy védő saját becsületére hivatkozik és midőn semmit sem tud bizonyítani, egyszerűen azzal akar argumentálni, hogy becsület-szavát veti latba.

Dr. Ozory István rövid viszonzválasza után, miután vádlott Steiner Károly szóbeli jogával élni nem kívánt, elnök a tárgyalást este 9 ó. 15 perczkor 10 perczre fel-függesztette.

Ezután Ujhelyi Anrás elnök összegezte a vád- és védő beszéd tartalmát; mire föltette az esküdtéknek a kérdéseket.

1. Foglaltatik az inkriminált első cikkben vádló ellen becsületsértés?
2. Szerzője-ennek ifj. Steiner Károly?
3. Vétkes-e Steiner Károly a Barát Ármint ellen elkövetett becsületsértésben.
4. Foglaltatik-e a Südungarische Reform második cikkében a magánvádoló sérelmére becsületsértés?
5. Szerzője-e ennek ifj. Steiner Károly?
6. Vétkes-e ifj. Steiner Károly az ez által Barát Ármint ellen elkövetett becsületsértésben? Az esküdték visszavonultak és egy órai tanácskozás után az esküdszék nevében Domokos Kálmán elnök a következő verdiktet hirdette ki.

1. 12 igen. — 2. 12 igen. — 3. 7 igen, 5 nem. — 4. 12 igen. — 5. 12 igen. — 6. 6 igen, 6 nem. Ez esküdszéki verdikt alapján tehát a vádlott ifj. Steiner Károly vétkes a becsületsértésben. A verdiktet a hallgatóság zajoson megéltenezte.

Minthogy Barát Ármint nem akarta soha üldözni a vádlottat, képviselője által kéri a törvényszéket, hogy ítéljen minél enyhébben. Kéri továbbá vádlottat a költségekben is elmarasztalni.

A törvényszék visszavonulván, az esküdszék marasztaló verdiktje alapján ifj. Steiner Károlyt a Barát Ármint ellen sajtó útján elkövetett becsületsértésben szintén vétkesnek nyilvánítja és ezért Steiner Károlyt büntetésül 70 forint fő és 30 frt mellék pénzbüntetésre behajthatatlanság esetén 10 napi fogházra ítéli. Kötelezi továbbá Steinert vádló részére 320 frt; 10 kr. költség megtérítésére. Dr. Bakonyi Samu ügyvédi díjait a törvényszék 155 frtban állapította meg.

Barát Ármint az ítéletben megnyugszik. Minden beadott semmiségi panaszt visszavonja, csupán az aradi költségek meg nem ítélese ellen él jogorvoslattal. Dr. Ozory föntartja a semmiségi panaszait.

Az esküdszéki tárgyalás éjjel feltizenket-törkor ért véget.

* Apróságok.

A modern házassálet című színház repertoireja a következő:

- »Eladó leány«
- »Hozomány nélkül« —
- »Mehetek és.«

•Ő nem féltékeny —
 •A csapodár —
 •Hol töltsem estémét —
 •Csalódások —
 •Váljunk el — és
 •Válás után,
 A mt ezután következnek. — az már . . .
 Egy asszony története . . .

X. ur se kérd, se hall, hanem dühösen oldalba löki barátját, Y-t.
 — Hogy bánhatsz te így velem? kérdé az elbámuló X.
 — Egy hozzá hasonló ur engem oldalba nyomott az utcán, ennél fogva nekem is oldalba kellett nyomnom ő hozzá hasonló urat!
 — hangzott a felelet.

— A husz éves ifju lelkében áldozatláng lobog, a melybe csak virágot szabad dobálni.

Irodalom és művészet.

A király képvásárlásai. A téli kiállítás a műcsarnokban a király az idén is abban az elismerésben részesítette, hogy a magyar művek közül összesen kilenczet 7100 frtért megvett, miről a művek kiválasztásával megbízott gróf Csáky Albin vallás- és közoktatásügyi miniszter értesítette a képzőművészeti társulatot. A király által megvett képek a következők: »A kíváncsiak« Stetka Gyulától, »A modern Páris« Skuteczky Dömétől, — »A templomban« Zemplényi Tivadartól, »Hegyvidéki táj« Hány Gyulától, »Melyik a Lizi kisasszony« Pap Henriktől, »Templomban« Ujvári Ignácztól, »Lidie« László Fülöptől s ez olajképeken kívül még »A libatolvaj« című életnagysága szoborművet Jankovics Gyulától. A király meglepő érdeklődését nyilvánította a téli kiállítás iránt s biztos kilátásba helyezte, hogy Budapestre érkezése után megfogja a tárlatot látogatni.

CSARNOK.

Egy reporter jegyzőkönyvéből.

Írta: Jan Neruda.

Fordította: ifj. Mórész Pál.

(Folytatás.)

De azért mégis csak a legszebb a reporter élet! Ma például már tudom a holnap reggeli újdonságokat és így egy araszszal mindig előbbre vagyok polgártársaimnál. Pompás, hogy mi minden össze nem jön egy jegyzékben! Bármit is tegyenek az emberek, az mind benne foglaltatik az én jegyzőkönyvemben; a legellenesébb pártok egyesülnek, ha másként nem úgy legalább a reporter zsebében és nála az a párt okosabb, a mely felől több sort — soronként egy krajezár — lehet írni. Heine-re gondolok:

»Tief unter uns dawimmelt
 das nährische Menschengeschlecht;
 sie schreiben und wüthen und schelten,
 und haben alle Rechte.«

Heine-nek igen nagy tehetsége volt a reporterségre és igazán kár, hogy nem lett az, mert igen sok pénzt keresett volna! Mily isteni tréfa az, ha valakinek a gonoszságait, ostobaságait nyilvánosság elé hozhatjuk. Az illető természetesen dühöng, tajtékzik és szidja az újságírókat! Mit tehetünk mi arról? Nekünk a legfőbb közönségünk jó véleménye! Miért kívánnók mi azt, hogy az a számár, melyen lovalogunk, ordítson is? Tóni, én úgy veszem észre, hogy te Bulwert plagizálsz! Nem tesz semmit; különben is a plagium a reporter fő tápláléka. És, hogy mint ilyen, határozottan tekintély vagyok, azt állíthatom, mivel már is vittem annyira, a mennyire Lessing vágyódott, tudniillik, hogy engem inkább olvasnak, mint a dicsérnek az emberek, mint a hogy azt

Klopstockkal is megfordítva tették. Ez már az én dicsőségem, á — ah — — óh, ha az ember ásitozik, menjen aludni és én »nihil humani a me alienum puto!«

És az ilyen ügyes ötleteket az emberek tréfa gyanánt veszik, mert talán tréfálkozó hangon voltak elmondva!

Augusztus 2. reggel.

Az első éjszakának, melyet már az új lakásban töltöttem el, tehát utána volnék. Nem valami nyugodalmas éjszakám volt. Nem tudtam aludni; minden pillanatban felriadtam és csak most kezdem belátni, hogy mi volt nyugtalanságom tulajdonképpen forrása. Még mindig nem tudtam földimel, az éji örrel, új lakásomat, mely pedig igen nagy fontosságú kérdés reám nézve.

Szokásom ugyanis, az ablakon által, egy zsinórt, mely a kezemhez van kötve, az utcára leboacsátani, hogy aztán bakter ismerdöm, ha netalán valami történnék éjszaka valahol, engem a zsinórnál fogva rögtön felrangsasson. És e nélkül a zsinór nélkül nincs egy nyugodt éjszakám sem! A legnyugodtabb még a reggeli órákban vagyok, ilyenkor nem gondolkozom, hanem egyedül a csendes nyugalomnak élek.

Ha azonban van már egy hírem, akkor még több után szaladgálok, s a fejemben úgy örül valami, mint a malomkerék. Ekkor azután nem tudok elébb megpihenni, míg be nem esteledett, és én zsinórral a kezemen le nem feküdtem. De most az ablakhoz, nézzük milyen kilátás van!

No azt már meg kell adni, hogy pompás lakást választottam! Ha tűz üt ki valahol, mindjárt meg tudhatom, mert éppen szemben van velem a tűzjelző torony! Az utca meglehetősen szűk, a közlekedés azonban nem kevésbé élénk, ha valami szerencsétlenség történnék, a mi nem lehetetlen, mindjárt kéznél vagyok. És ha éppen nem is történnék valami, még akkor is írhatunk a szűk utcáról, egy szélesebb czikket. Elsőben jelentjük, hogy mily szükséges volna ennek az utcának a kibővítése, majd később azt hozzuk, hogy az első lépések megtételével, körülbelül melyik városi tanácsost fogják megbízni; végre időmúltával arról értesítjük olvasóinkat, hogy a terv fuses-ba ment. Ezt a műveletet ismételteljük minden esztendőben egyszer.

Ej! Még énekesünk is van e házban? A harmadik emeleten, ha nem tévedek. Istenem, mily hamis ez a hangfutam! Egy iskolázatlan, visító soprán hang énekel a »Sujt az átok« dallamát oly keservesen, mint valami hőstenor, mely a »reszkess Bizánc« áriájával száll az egek Urához!

Milyen hangok! Hatalmas Istenem, csak ettől az énekestől szabadíts meg engem! Valyon ki lehet az átellenes szomszédom? Padlás-szobai lakás, éppen mint az enyém, az ablak lefüggönyözve, a párkányzaton virágcserepek. Alant az utcán élénk nyüzsgés-forgás és itt fent a csendes háziasság!

De most nézzük a kalendáriumot, nézzük milyen napra virradtunk fel. Ebben a hónapban tartják az iskolai vizsgálatokat. Ma fogják megnyitni az elővárosi új iskolát és végzik be az új amerikai gőzmalom építkezését és aztán már majd csak akad még több is. De most Isten veled kis lakásom! Isten veled átkozott énekesnő, ki annyira szerelmes vagy a »Sujt az átok« dalába, hogy már harmadjára kezded!

Augusztus 2. este.

Ünnepi est! Még a színházhozrandultam el, nem érkezett-e valami színházi nagyság? Értésültem, hogy O . . . kisasszony, mielőtt elutaznék Berlinbe, a hová szerződöttem van, egy formaszertint bucsuelőadásra készül. Bolondság, hisz azt jelentés nélkül is lehetett volna tudni. Ha már egyszer távozik, hát vigye a — — Eljen!

Már ismét »Sujt az átok!« Oh csak te rekednél be! Ez még bizonyára reggel óta mindig dalogat. — Mily szomorú jelenet az O . . . kisasszony bucsuja! Az utolsó, zárjeletnél frenetikus, szünni nem akaró tapsvihar, egy koszoru, két — három koszoru és majd a harmadszori kihívás után néhány szó a nagyérdemű közönséghez, a nagy megtiszteltetésről,

az ígéret, hogy majd — majd (kezeivel mutatgat, mert a nagy megilletődéstől nem tud tovább beszélni) hogy majd ismét visszajön. És egy félév múlva már senki sem gondol reá többet. A művészek dicsősége nagyon is a naphoz van kötve és ha csak nem Talmá-k, Garrick-ek, Devrient-ek, vagy Seydelmann-ok, nevük alig éli tovább néhány héttel művészi virágkorszakukat!

Lám, lám az átellenesem is kíváncsi!

(Folyt. köv.)

Közgazdaság.

A testsúly és a kor viszonya a tejelőképességhez. Fleischmann dr., a Kleinhof-taptui tejgazdasági iskola igazgatója, felette érdekes vizsgálatokat tett a kezén levő t e h e n é s z e t körében. — Kitűnik ezekből, hogy a legkorosabb tehének a legkevesebb és az ötödik fejési időszakban levők legtöbb tejet adnak és hogy a tehozamok a csökkenő testsúly arányában nőnek. E tapasztalatnak első és utolsó pontja általános érvényű, míg ellenben más fajtaánál, mint a vizsgálat alatt levőknél, a tejelőképesség maximuma gyakran a harmadik-negyedik borju után is beállhat. A tej zsirtartalma egy fajta keretében a súlyos és kevésbé súlyos tehének között nem igen változik, habár tagadhatatlanul áll, hogy a könnyebb testsúlyú állatok rendszeren az átlagosnál valamivel zsirdusabb tejet adnak. Fleischmann dr. tapasztalatai teljesen egybevágóak a gyakorlat adataival, a menyenyiben egy ugyanazon fajta keretében a könnyebb állatok több és zsirdusabb tejet adnak (előszűklyokhoz viszonyítva,) mint a nehezek.

Az orosz ércz. Oroszország egyik nevezetes ásványterméke a platina, s Oroszország jelenleg oly sok platínával rendelkezik, hogy nem is tudna mit csinálni vele, ha nem akadnának, a kik jó áron megvásárolják az aranyéhoz közel értékű nemes érczet. A hatvannas években még teljesen értéktelen ércznek tekintették s azóta használhatósága által, a nemes fémek mellé került. 1886-tól 1890-ig a tőzsdei ára egy pudnak vagyis 16 klgmnak 3000—12.000 rubel volt.

Köbányai sertésüzlet

A sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

December 15.

a) Hizott sertés árak: I. Magyar első rendű: 1) Öreg nehéz (páronként 300—400 klgon felüli súlyban) 45.—46.—. 2) Öreg közép (páronként 300—400 klg-súlyban) 44.—45.—. 3) Fialat nehéz (páronként 320 klgon felüli súlyban) 47.—47.50 4) Fialat közép (páronként 251—320 klg, súlyban) 46.—47.—. 5) Fialat könnyű (páronként 250 klgmíg terjedő súlyban) 44.50 45.50 II. Magyar szedett: 6) Nehéz (páronként 280 klgon felüli súlyban) 43.—44.50 7) Közép (páronként 220—280 klg, súlyban) 43.—44.—. 8) Könnyű (páronként 220 klgig terjedő súlyban) 41.—43.—. III. Szerbiai: 9) Nehéz (páronként 260 klgon felüli súlyban) 44.—45.—. 10) Közép (páronként 220—260 klg, súlyban) 43.50—44.50 11) Könnyű (páronként 220 klgmíg terjedő súlyban) 42.—43.— Sertés létszám: deczem. 9 napján volt készlet 118.589 darab. A hizott sertés üzletirányzata: változatlan. — Hizlatni való sertés — — —, malacz (4—11 hónapos korban) felhajtott 1201 drb.

Budapesti gabonatőzsde. Deczem. 16-án. Buza tavaszra 11-18 pénz 11-20 áru, őszre — — pénz, — — áru. — Tengeri 1892 máj. — jun. 6-05 pénz, 6-07 áru. Zab tavaszra 6-35 pénz, 6-37 áru, őszre — — pénz, — — áru. — Káposztarepcze aug.—szept. 13.75 pénz, 13.86 áru.

Felölős szerkesztő: **Kósa Barna.**
 Kiadók: **Szinay Gyula** főszerkesztő,
 és **Dr. Bakonyi Samu** főmunkatárs.

Kerestetik.

az értelmesebb osztályból, egy közép-korú egészséges nő, éltes öreg ur mellé gondozónak.

Bővebb felvilágosításért levelek 971 Debreczen »poste restante« címzendők.

Ajánlatok csak saját név alatt vétetnek figyelembe. 519. 4—3.

Leszállított árak!

Leltározás alkalmából december 1-től kezdve

az összes raktárunkon lévő

női ruhaszöveteket,
FEKETE DIVATKELMÉKET IS,

színes mosó velezeket,

TÉLI GYAPJU NAGYKENDŐKET,

trikot derék és gyermek-ruhákat,

valamint

szőnyegeket

Smyrna, Axminster, Brüssler, Tapestry és hollandi

szőnyegeket is,

függönyöket

mélyen

leszállított árakon

árusítjuk el.

SZABÓ LAJOS FIAI

DEBRECZEN, ROZSATÉR.

508.

—11

Ezennel közhírré tételük, hogy a li-ferálásból kimaradt **3000 darab** egyszerű, ugynevezett.

„Huszár“ ló-pokróc

gyors pénzügyi szükség miatt a gyári áron alul adatik. Ezen kitűnő pokrocok 190 cm. hosszúak és 130 cm. szélesek, színes esikokkal vannak ellátva

vastag mint a deszka, meleg mint a bunda, míg a készletben tart. most csak

darabja **párja**
1. frt 60 kr. **3. frt 30 kr.**

továbbá 4500 db. kitűnő minőségű óriási nagyságu

vászon-ágy lepedő 1. dbja

2 Méter hosszú 145 cm. széles, ez előtt 2 frt volt

Megrendeléseket postautánvétellel vagy a pénz előleges beküldése mellett eszközöl **Fekete**

Bécsi áruház a magyar koronához

Wien, Margarethen, Rüdiger-
gasse. 1/104.

487.

6—6.

Nagyterjedelmű

KARÁCSONYI ALKALMI
divatárúék

feltűnő olcsó leszállított árakban

még beszerezhetőek

Bosznay J. és Társánál

Debreczen, Czegléd-utca.
502. 6—6.

KILLER EDE

butorraktára Debreczenben, főpiacz.

Ajánlja a legnagyobb választékkal berendezett

BUTOR RAKTÁRÁT

legújabb rajzokkal, szövetmintákkal, s nagyobb megrendeléseknél 150 centiméteres mintákkal is készséggel szolgálók.

Árjegyzéket kívánatra bérmentve küldök.

4-0 17

Teljes tisztelettel

Killer Ede.

Új temetkezési intézet!

DANKÓ MIHÁLY

újjonnan berendezett

temetkezési intézete

DEBRECZENBEN,

Czegléd-utca 2155. szám alatt, a gyógyszerházzal szemben.

Becsés tudomására hozom, miszerint: a nagyérdemű közönség elismerő bizalmánál fogva üzletemet fokozatosan oda fejlesztettem, hogy a temetkezéshez megkívántató

éroz, fa és mindennemű behuzott, egyszerű és diszes koporsók, halotti kellekek, gyászkoosik, legszebb kivitelben,

a gyászoló felek igényeihez mért

tisztességes olcsó árért

szolgáltatóknak ki. Főtörvényem leendő mindig a szolid-verseny betartása mellett a szigorú pontosság és figyelem.

Elvállalok mindennemű temetések rendezését, helyben, mint vidéken. — Helyszállítást minden irányban.

Ércz, má, és élővirág koszorúk előállítását szalag felirással — vagy a nélkül — a közönség kívánalmaihoz mért olcsó árért.

Kérve a n. é. közönség pártfogó támogatását, hogy a szomorodott felek igényeit továbbra is méltányosan elégíthessem ki.

Debreczen, 1891. November hó.

468.

Kiváló tisztelettel:

DANKÓ MIHÁLY